

Еци гъуддаг фэнзуйнаг ай

Этому делу следует подражать

Дигорæ, №2 2006

paragraph 1.

1.1. Зинаргъ редакци !

зин аргъ редакци

сложный цена редакция

1.2. Ес мæмæ хъæбæр устур курдиадæ æма
ес мæмæ хъæбæр устур курдиад -æ æма
EXT 1SG.ENCL.ALL очень/сильный,крепкий большой просьба NOM и/но/чтобы/что

мин ай исæнхæст кæнтаæ

мин ай ис- æнхæст кæн -т -æ

1SG.ENCL.DAT 3SG.ENCL.GEN PREF полный,целый делать PL IMP.2SG

1.3. Аэз хестæртæй уотæ игъосгæ аэрцудтæн : « Хуцау

аэз хестæр -т -æй уотæ игъос -гæ аэр- цуд -тæн Хуцау

я старший PL ABL так слушать,слушаться CONV PREF идти PST.INTR.1SG Бог

еунæг ай , æмбал ин нæййес ,

еунæг ай æмбал ин нæ- ййес

один быть.PRS.3SG товарищ,спутник,сообщник 3SG.ENCL.DAT NEG EXT

идаугутæ алли гъæуæн дæр ес , табу син

идаугу -т -æ алли гъæу -æн дæр ес табу син

ангел PL NOM каждый деревня DAT FOC EXT молитва,милость/слава 3PL.ENCL.DAT

уæд

уæд

тогда/быть.IMP.3SG

1.4. Хуцаумæ ка ковуй кенæ киристон , кенæ ба пусулмон

Хуцау -мæ ка ков -уй кенæ киристон кенæ ба пусулмон

Бог ALL кто молиться PRS.3SG или христианин или CONTR мусульманин

динмæ гæсгæ , кæрæдземæн гъæуама æнхус

дин -мæ гæсгæ кæрæдземæн гъæуама æнхус

религия ALL судя RCP.DAT должно.быть помочь

кæнæн , уæлдайдæр ба нæ

кæн -æн уæлдайдæр ба нæ

делать PRS.1PL/SUBJ.1PL/INF2/NMLZ особенно CONTR NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL

бæрæгбæнтæ ку æрбахъæртунцæ , уæд еци рæстæг ».

бæрæгбæн -тт -æ ку æрба- хъæрт -унцæ уæд еци рæстæг

праздник PL NOM когда/если PREF достигать PRS.3PL тогда/быть.IMP.3SG тот время

1.5. Чикола пусулмон гъæу ай , хонгæ ай

чикола пусулмон гъæу ай хон -гæ ай

Чикола мусульманин деревня быть.PRS.3SG называть/приглашать CONV быть.PRS.3SG

раги	уотæ кодтоңцæ	, ама	цитгин
раги	уотæ код -т -онцæ	ама	цит -гин
давно/рано	так делать TR PST.TR.3PL	и/но/чтобы/что	уважение/слава ADJ
бæрæгбон		ку	æрцæуидæ
бæрæг	бон	ку	æр- цæу -идæ
известный/определенный	день/возможность	когда/если	PREF идти OPT.3SG
уæд	ey	инней	зæрдæ
уæд	ey	инн -ей	зæрд -æ
тогда/быть.IMP.3SG	ITER/один	другой GEN.PRN	сердце NOM покупать PL PST.TR.3SG
архайдтоңцæ		кæрæдзэмæн	фулдæр хуарздзийнæдтæ
архайд	-т -онцæ	кæрæдзэмæн	фулдæр хуарз -дзийнæд -т -æ
действовать,стараться	TR PST.TR.3PL	RCP.DAT	больше хороший NMLZ PL NOM
ракæнуунмæ			
ра-	кæн -ун -мæ		
PREF	делать INF ALL		
1.6. Нур дæр ес уæхæннтæ	, ey	инней	
нур	дæр ес уæхæн -тт -æ	ey	инн -ей
теперь	FOC EXT такой PL NOM	ITER/один	другой GEN.PRN
тухст		ка исаразүй	
тухст		ка ис- араз	-үй
пробираться/переживать.PART.PST/обеспокоенный	кто PREF	изготовлять PRS.3SG	
1.7. Аermæст æхе		фингæ	исгъæздуг
аermæст	æхе	финг	ис- гъæздуг
только	3SG.REFL.GEN/POSS.REFL.3SG	стол.на.трех.ножках/угощение	PREF богатый
кæнуунбæл	нæ	, фал æ	
кæн -ун -бæл	нæ	фал æ	
делать INF SUPER NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL		однако	POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN
синхонтæмæ	, æ	хæстæгмæ	дæр ка
синхон -т -æмæ	æ	хæстæг	-мæ дæр ка
сосед PL ALL	POSS.3SG/3SG.ENCL.GEN	родственник/близкий ALL FOC	кто
фækкæсуй			
фæk- кæс	-үй		
PREF	смотреть/читать/казаться	PRS.3SG	
1.8. Цæмæй мæ		дзурд	
цæмæй	мæ	дзурд	
чтобы/что.ABL	1SG.ENCL.GEN/POSS.1SG	говорить.PART.PST/слово	
бафедар	кæнон	, уой	туххæй
ба-	федар	кæн -он	уой
PREF	крепость,выносливость	делать SUBJ.1SG	быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN
æрхæсдзæнæн	ey	дæнцæг	ради,из-за/о
æр-	хæс -дзæнæн	ey	дæнцæг
PREF	нести,уносить FUT.1SG	ITER/один	пример

1.9.	Мах	райони	, нæ	горæти
	мах	район -и	нæ	горæт -и
	мы.NOM/GEN	район GEN/INESS	NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	город GEN/INESS
Штыби	гъæунги	ци тукан ес , уоми	косунцæ	
Штыб -и	гъæунг -и	ци тукан ес уоми	кос	-унцæ
Штыба GEN/INESS	улица GEN/INESS	что магазин EXT	там/он,она.INESS	работать PRS.3PL
чиколайаг кизгуттæ	Цорити	Мусай	кизгæ	
чикола -йаг	кизгу -тт -æ	Цори -т -и	Муса -й	кизг -æ
Чикола SUF	девушка PL NOM	Цориев PL GEN/INESS	Муса GEN/INESS	девушка NOM
Алетæ	æма	Хекъилати	Владимири	кизгæ
Але -т -æ	æма	Хекъила -т -и	Владимир -и	кизг -æ
Алеев PL NOM	и/но/чтобы/что	Хекилаев PL GEN/INESS	Владимир GEN/INESS	девушка NOM
Светæ				
Свет -æ				
Света NOM				
1.10.	Етæ барæвдаунмæ	Уоразай	комуадзæни	алли
етæ	ба- рæвда -ун -мæ	Уораза -й	комуадзæн -и	алли
они,те	PREF ласкать INF ALL	Ураза GEN/INESS	пасха GEN/INESS	каждый
хатт	дæр сæхе	харзæй	цалдæр	машины
хатт	дæр сæхе	харз -æй	цалдæр	машин -и
характер/раз	FOC 3PL.REFL.GEN/POSS.REFL.3PL	расход ABL	несколько	машина GEN/INESS
дзол байуарунцæ	синхи	цæргуттæбæл		
дзол ба-	йуар -унцæ	синх -и	цæр -ту	-т -æбæл
хлеб PREF	делить PRS.3PL	сосед/квартал GEN/INESS	жить PART.PRS PL SUPER	
фæсмард , æвæсмард нæ		нимайгæй		
фæсмард	æвæсмард нæ	нимай	-г	-æй
быть.знакомым	незнакомый NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	считать/уважать CONV ABL		
1.11.	Уонæмæ дæр уæлдай	æхцатæ	нæййес , фал	уæддæр
уонæмæ	дæр уæлдай	æхца -т -æ	нæ- ййес	фал
они.ALL	FOC	лишний/особенный деньги PL NOM	NEG EXT	однако все.же
се	ихуси	хай	ба	бакæнуңцæ
се	ихус -и	хай	ба	ба- кæн -унцæ
POSS.3PL	помощь GEN/INESS	часть/участок CONTR	PREF	делать PRS.3PL и/но/чтобы/что
си			устур	боз
си			устур	боз
3SG.ENCL.INESS/3PL.ENCL.INESS/3SG.ENCL.ABL/3PL.ENCL.ABL				
æнцæ	еугурæй дæр			
æнцæ	еугур -æй дæр			
быть.PRS.3PL	весь ABL FOC			
1.12.	Махмæ ба амалгун	адæм берæ ес ,	еуæй-еуетæ гъæздуг	
махмæ	ба амалгун	адæм берæ ес	еуæй-еуетæ	гъæздуг
мы.ALL	CONTR	придприимчивый народ много EXT	кое.кто	богатый

фингитæ		бæргæ		исаразунцæ
финг	-ит -æ	бæргæ	ис-	араз
стол.на.трех.ножках/угощение	PL NOM	если.бы/может.быть	PREF	изготавлять PRS.3PL
æма	се	мбес	дæр нæ	
æма	се	мбес	дæр нæ	
и/но/чтобы/что	POSS.3PL	половина/пополам	FOC NEG/1PL.ENCL.GEN/POSS.1PL	
багъæуй		и фæрзеуæн	, цалдæр	
ба-	гъæу	-й	и фæрзеу -æн	цалдæр
PREF	нуждаться/быть.нужным	PRS.3SG DEF	угощение DAT	несколько
боней	фæсте ба	й	ракалунцæ	
бон	-ей	фæсте ба	æй	ра- кал
день/возможность	GEN.PRN	за CONTR	3SG.ENCL.GEN	PREF сыпать/лить/рубить PRS.3PL

1.13. *Æма уонæмæ дзорун*

æма уонæмæ дзор -ун
и/но/чтобы/что они.ALL говорить INF/PRS.1SG

1.14. *Махмæ , Чиколай , ци æгъдау*

махмæ Чикола -й ци æгъдау
мы.ALL Чикола GEN/INESS что закон/правило/этикет/приличие/нрав,обычай

ниффедар æй , уой ку

ниф- федар æй уой ку

PREF крепость,выносливость быть.PRS.3SG быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN когда/если

бафæнзиуонцæ , е мæ

ба- фæнзиу -онцæ е мæ

PREF дразнить/следовать.примеру SUBJ.3PL 3SG/POSS.3SG 1SG.ENCL.GEN/POSS.1SG

хъæбæр фæндуй

хъæбæр фæнд -уй

очень/сильный,крепкий хотеть PRS.3SG

1.15. *Æгъдау ба уæхæн æй*

æгъдау ба уæхæн æй

закон/правило/этикет/приличие/нрав,обычай CONTR такой быть.PRS.3SG

æма фæнди гъæуи зиан уа , фæнди

æма фæнди гъæу -и зиан уа фæнди

и/но/чтобы/что любой/или деревня GEN/INESS вред/покойник быть.SUBJ.3SG любой/или

ба цийнæ , уæддæр финги бæркадæй ци

ба цийн -æ уæддæр финги -и бæркад -æй ци

CONTR радость NOM все.же стол.на.трех.ножках/угощение GEN/INESS изобилие ABL что

байзайуй , уой еци фæдбæл

ба- йзай -уй уой еци фæд -бæл

PREF оставаться PRS.3SG быть.SUBJ.3PL/он,она.GEN тот след SUPER

синхи цæргутæбæл байуарунцæ

синх -и цæр -гу -т -æбæл ба- йуар -унцæ

сосед/квартал GEN/INESS жить PART.PRS PL SUPER PREF делить PRS.3PL

æгудзæгдæр	ка цæруй	,	уонæн	ба	уæлдай
æгудзæг	-дæр	ка цæр	-уй	уонæн	ба
неряха/беспокойство	COMPAR/FOC	кто	жить PRS.3SG	они.DAT	CONTR лишний/особенный
фулдæр хай	бакæнунцæ	.			
фулдæр хай	ба-	кæн	-унцæ		
больше	часть/участок	PREF	делать PRS.3PL		

1.16. Еци æгъдау		мæнмæ раст
еци æгъдау		мæнмæ раст
тот закон/правило/этикет/приличие/нрав,обычай	я.ALL	правда/прямой
кæсүй	æма	' й
кæс	-уй	æма
смотреть/читать/казаться	PRS.3SG	и/но/чтобы/что
, уæлдайдæр	ба	амалгун
уæлдай	ба	амалгун
лишний/особенный	COMPAR/FOC CONTR	предприимчивый народ
бæфæнзиуонцæ	,	уæд
ба- фæнзиу	-онцæ	уæд
PREF дразнить/следовать.примеру	SUBJ.3PL	тогда/быть.IMP.3SG
фулдæр уарзианæ	, кæрæдзей	фулдæр нимайанæ
фулдæр уарз	-ианæ	кæрæдзей фулдæр нимай
больше любить	OPT.1PL	RCP.GEN
нин	царди	больше считать/уважать
нин	цард	OPT.1PL
1PL.ENCL.DAT	жить.PART.PST/жизнь GEN/INESS	легкий COMPAR/FOC
1.17. Уæхæн курдиадæ	мæмæ	ы
уæхæн курдиад	-æ	мæмæ
такой просьба	NOM	1SG.ENCL.ALL EXT
газзети	ку	рауадзайтæ
газзет -и	ку	ра- уадз
газета	GEN/INESS	PREF разрешать,пускать,оставлять
уи	хъæбæр	фæббоз
уи	хъæбæр	фæб- боз
2PL.ENCL.ABL	очень/сильный,крепкий	PREF благодарность
		быть.FUT.1SG